

MIDA TEHA ÕPETAJATEGA?

«... Ütelge jumala pärast ise; kelle au ehk kasu leiate siis meieaegsest kooliametist? Kus kasvab see tulu ja õnnistus, mis ameti soovitavaks ja kasukandjaks teeb...

... Mis mõtlevad meie val-lavalitsused, et nagu kõige mõistmatumad tõlparulised nii tarviliku toe käest ära annavad..., — kui ometi võidu peaksid koolikasu kasvatama ja paremate koolipalkadega ühtlasi paremaid koolmeistreid muretsema, et need jälle targemat küllarahvast ja küla-ametnikke koolis võiksid kasvatada...»

«Saaremaa onupoeg»
Lydia Koidula, 1870

Praeguses eriti tormiliselt arenevas ja muutuvas elus on pedagoogika ja õpetajad justkui kahe silma vahele jäänud. Tahes-tahtmata leiad suhtumises kooli sarnasusi Koidula saja aasta eest kirjutatuga.

Kauaks jätkub missioonitunnet ja vaid aitäh eest töötavaid õpetajaid? Elu nõuab oma. Praegu, kui kõikjal räägitakse elukallidusest ja samas palkade korrigeerimisest, on õpetajate majanduslike olukorrale üsna vähe tähelepanu pööratud.

Võime lugeda trafaretseid artikleid ühest või teisest tublist pedagoogist, kelle palk 300 rubla piirigi ületab. Kas me aga anname aru, et selle taga on mitme õpetaja töökoormus? On see normaalne — õpetaja käes ei ole ju stantsitav plekk, vaid elav inimene?

Elu muutub kallimaks. Ka pedagoogil on pere — ainult õhust ja armastusest ei ela. Normaalseks võiks lugeda normaaltundide juures riigitöötajate keskmist kuutasu, s. o. 365,5 rbl. (õpetajal on praegu 3-aastase staaži juures 140 rbl!!!). On tehtud et-

tepanekuid tõsta normkoormust. Ent kas teistel töötajatel palga tõstmisel pikendatakse tööpäeva? Selge ebaloomisus. Kõige selle juures ei peaks me kinni hoidma konkreetsest rublast, vaid arvestama ka ellukallidusindeksiga. Samuti on mõistmatu, et töö väljaspool põhitunde on tasustamata. Siia arvan ma eksamid, mis sageli üle tavalise tööpäeva kestavad ja mitte ainult argipäeval toimuvad. Mida aga arvata konsultatsioonist, mida tuleb anda õpilasele, kes tunnis ei viitsi õppida, erandeid siin muidugi ei puuduta.

Kas keegi on mõelnud, kui palju maksab vihkute parandamine? Kas leidub veel inimest, kes 50 kopika eest tunnis tööd teeks? Aga just niipalju maksab ühe tavalise õpetaja vihikuparandamise tund (lisaks on see ka «oma aeg»).

Nõuame õigusega õpetajalt vastutustunnet, psühholoogiakogemusi, inimlikkust, rääkimata ainetundmisest, kuid millised on väljavaated enesetäiendamiseks? Praktiliselt tühised, sest sellekski puudub materiaalne baas.

Millal ükskord jõuame tõeliselt hariduse väärtustamiseni? Õpetaja tuleks võrdsustada oskustöölisega. Me ei loo materiaalseid väärtusi, aga ometi nende väärtuste loojaid. Kas riigile ei tuleks odavam selle asemel, et kasutada õpetajaid koristajatena, valvuritena ja ei teagi kellena veel, leida nendele kohtadele töölisel?

Fanaatilisi õpetajaid jääb koolis järjest vähemaks (teeb ju aegki oma töö), juurde neid aga praeguses olukorras nii lihtsalt ei leia.

RIHARD LAND